

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE 9. OPNIEUW EEN NIEUWE INDO-PACIFISCHE SOORT: *DIODORA FUNICULATA*

H.K. Mienis

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean

9. Again a new Indo-Pacific migrant: *Diodora funiculata*

Information is given concerning the presence of *Diodora funiculata* (Reeve, 1850) along the Mediterranean coast of Israel. Since it is not clear that this Indo-Pacific species lives in the Red Sea, it most probably reached the Mediterranean Sea by means of sea going vessels from somewhere in the northern Indian Ocean, more particularly the Arabian Gulf.

De Sleutelgathorens (Fissurellidae, Diodorinae) waren tot voor kort langs de Middellandse Zeekust van Israël vertegenwoordigd door een vijftal soorten: *Diodora gibberula* (Lamarck, 1822), *Diodora graeca* (Linnaeus, 1758), *Diodora italica* (Defrance, 1820), *Diodora ruppellii* (Sowerby, 1834) en *Fissurella nubecula* (Linnaeus, 1758) (Barash & Danin, 1992). Het zijn typische Mediterrane soorten, behalve Rüppell's sleutelgathoren, want dat is een Lessepsiaanse migrant dat wil zeggen een soort, die op natuurlijke wijze zijn oorspronkelijk verspreidingsgebied uitgebreid heeft van de Rode Zee, via het Suez Kanaal, naar het oostelijk deel van de Middellandse Zee. Alle vijf soorten worden heel algemeen aangetroffen in de aanspoelsellijn op het strand, maar de nieuwkomer *Diodora ruppellii* schijnt onder de *Diodora*-soort op het ogenblik de meest algemene soort te zijn.

Sinds een jaar of vier wordt hier en daar een zesde soort aangetroffen: *Diodora funiculata* (Reeve, 1850). Deze soort heeft een wat hoekig uiterlijk daar op regelmatige afstand een axiale rib zich meer ontwikkeld heeft dan de tussenliggende ribben. Goede afbeeldingen van *Diodora funiculata* bevinden zich in Dance (Ed.), 1995: 30, fig. 15.

In 1998 werden de eerste exemplaren gevonden in gruis nabij Palmahim (collectie Moses) en sindsdien hebben leden van de Israëlische Malacologische Vereniging deze soort daar geregeld aangetroffen (B.S. Singer, persoonlijke mededeling). Deze soort is nu bekend van de volgende vindplaatsen: Palmahim, vanaf 1998 (in de collecties Holzer, Moses en Singer); Rishon le Ziyon, in aanspoelsel, leg. H.K. Mienis, 21 februari 2002 (HUI 12826/1); Bat Yam, dood op het strand, leg. H.K. Mienis, 21 februari 2002 (HUI 12825/1); Yafo, op het strand ter hoogte van de voormalige vuilnisbelt, leg. H.K. Mienis, 21 februari 2002 (HUI 12824/1) en Shefayim, op het strand, leg. H.K. Mienis, 28 februari 2002 (HUI 8988/1).

Het materiaal uit het oostelijk deel van de Middellandse Zee werd vergeleken met drie monsters uit de Indische Oceaan: Arabische Zee, Pakistan, Karachi, leg. R. Winckworth (HUI 12778/7 = Blok 3544); Arabische Golf (=Perzische Golf), ex-coll. H. McClelland (HUI 12777/1 = Blok 3544A) en Rode Zee, Golf van Aqaba, Israël, Elat, leg. H. Leurer, 1957 (HUI 12776/1). Hierbij werden geen verschillen aangetroffen tussen exemplaren van de Arabische Zee en Rode Zee enerzijds en de Middellandse Zee anderzijds, behalve dat de Mediterrane exemplaren, die tot nog toe zijn verzameld iets

kleiner blijven.

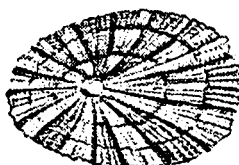
Net als *Diodora ruppellii* is het een Indo-Pacifische soort, waarvan de juiste verspreiding echter nog in het duister ligt. De soort komt algemeen voor in de Arabische Golf (Dance (Ed.), 1995; Christiaens, 1987). Het voorkomen van deze soort in de Rode Zee wordt door Christiaens (1987) betwijfeld. Jitzchaq Yaron rapporteerde in een ongepubliceerd manuscript betreffende de Archaeogastropoden van de Rode Zee over diverse vondsten van *Diodora funiculata* in de wateren van Sinaï. Een deel daarvan werd bestudeerd door Christiaens (1987: 33), die deze exemplaren als *Diodora imbricata* (Sowerby, 1862) determineerde. Waarschijnlijk werd om deze reden *Diodora funiculata* ook niet opgenomen in de soortenlijst van Rode Zee-mollusken (Dekker & Orlin, 2000). Het bovengenoemde exemplaar van Elat, aanwezig in de verzameling van de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem (HUJ), behoort echter wel degelijk tot *Diodora funiculata*. Het voorkomen van deze Sleutelgathoren in de Rode Zee moet echter door meer materiaal bevestigd worden.

Waarschijnlijk behoort *Diodora funiculata* eveneens thuis in de groeiende rij van soorten, die typisch zijn voor de malacofauna van de Arabische Golf, en die al liftend op de scheepshuid of door middel van ballastwater in het oostelijk deel van de Middellandse Zee zijn gearriveerd.

Mijn dank gaat uit naar Solly Singer (Rehovot), die mij attent maakte op vondsten van *Diodora funiculata* nabij Palmahim. Uit het daarop volgende veldwerk stammen de vondsten elders langs de Middellandse Zeekust van Israël.

Literatuur

- BARASH, A. & Z. DANIN, 1992. Annotated list of Mediterranean molluscs of Israel and Sinai. Fauna Palaestina - Mollusca I: 405 pp., 372 figs. The Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem.
- CHRISTIAENS, J., 1987. Red Sea Malacology IV Revision of the Limpets of the Red Sea Patellidae Fissurellidae and the genus *Hemitoma*. — Gloria Maris, 26(2-3): 17-54.
- DANCE, S.P. (Ed.), 1995. Seashells of Eastern Arabia. 296 pp. Motivate Publishing, Dubai, Abu Dhabi, London.
- DEKKER, H. & Z. ORLIN, 2000. Check-list of Red Sea Mollusca - Soortenlijst van Rode Zee Mollusken. — Spirula, 47(Supplement): 1-46.

Diodora funiculata (Reeve, 1850)

Adres van de auteur:
zie bladzijde 67